

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/171/2022
Identifikačné číslo spisu: 8120211713
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8120211713.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Martiny Valentovej v spore žalobcu F. G., bývajúceho v E., XX. U. XX, zastúpeného splnomocnencom Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, so sídlom v Prešove, Hlavná 50, proti žalovanému C. W., bývajúcemu v A. 61, zastúpenému splnomocnencom AK MAZANEC, s.r.o., so sídlom v Prešove, Metodova 3331/12, IČO: 53 494 920, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/91/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/33/2021 z 28. marca 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 29. apríla 2021 č. k. 16C/91/2020-74 žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal od žalovaného náhrady škody, zamietol (výrok I). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia §106 ods.1, § 112, § 415, § 420, § 442 ods. 1, § 444 zákona č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

1.2. Výkonaným dokazovaním mal preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Prešov z 12. novembra 2018 sp. zn. 4T/77/2018 bola schválená dohoda o vine a treste, uzatvorená medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Prešov a žalovaným, z ktorej vyplýva, že dňa 21.11.2016 žalovaný viedol osobné motorové vozidlo, keď z dôvodu nevenovania sa premávke narazil prednou časťou vozidla do žalobcu, pričom dôsledkom zrážky došlo k ublíženiu na zdraví žalobcu s dobou liečenia od 21.11.2016 do 13.12.2016. Žalovaný bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, za čo mu bol uložený peňažný trest vo výške 400,- eur s náhradným trestom odňatia slobody v trvaní 4 mesiacov a zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosť

viest' motorové vozidlá všetkých druhov po dobu 8 mesiacov. Súd zaviazal žalovaného, aby Všeobecnej zdravotnej poisťovni ako poškodenému nahradil škodu vo výške 364,57 eur. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12.11.2018.

1.3. Súd prvej inštancie sa predovšetkým zaoberal námietkou premlčania uplatneného nároku žalobcom vznesenou v konaní žalovaným. Z chronologického hľadiska bolo zrejmé, že k dopravnej nehode došlo dňa 21.11.2016 a k ukončeniu liečenia žalobcu v súvislosti s touto dopravnou nehodou dňa 13.12.2016. Žalobca vyšetrovací spis v trestnom konaní preštudoval dňa 13.6.2018. Lekársky posudok bol znalcom MUDr. C. V. vypracovaný dňa 9.9.2020 a žaloba bola podaná na súde prvej inštancie dňa 9.10.2020. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca už v priebehu trestného konania mal vedomosť o škode, rovnako o tom kto za ňu zodpovedá (subjektívna premlčacia doba). Nebolo preto možné sa stotožniť s názorom žalobcu, že až právoplatnosťou rozhodnutia v trestnom konaní mu začala plynúť subjektívna premlčacia doba. Zdôraznil, že poškodený si síce v trestnom konaní nemusí uplatniť nárok na náhradu škody, vystavuje sa tým ale riziku premlčania svojho nároku.

1.4. Z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) z 21. mája 2019 sp. zn. I. ÚS 193/2019, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť žalobcu ako zjavne neopodstatnená síce vyplývalo, že žalobca má možnosť po právoplatnosti rozsudku vydaného vo veci 4T/77/2018 uplatniť si svoje nároky v civilnom konaní, ÚS SR však v rozhodnutí nikde nekonštatoval, že premlčacia doba plynie od právoplatnosti trestného rozsudku.

1.5. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že ak by aj došlo k počítaniu subjektívnej premlčacej doby odo dňa 13.12.2016 (ukončenie liečenia s možnosťou vykonať bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia), alebo odo dňa 13.8.2018 (preštudovanie vyšetrovacieho spisu žalobcom), došlo by k márnemu uplynutiu premlčacej doby v prvom prípade dňa 13.12.2018 a v druhom prípade dňa 13.8.2020, nakoľko žaloba bola na súde podaná dňa 9.10.2020. Súd prvej inštancie preto žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom sp. zn. 7Co/33/2021 z 28. marca 2022 potvrdil rozsudok v zamietajúcej časti žaloby (výrok I) a v časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (výrok II).

2.1. Vo vzťahu k otázke premlčania odvolací súd uviedol, že nie je možné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nárok na náhradu škody na zdraví vzniká dátumom vyhotovenia lekárskeho posudku, až kedy sa mohol poškodený prvý krát dozvedieť o škode. V prípade odškodnenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie o škode v čase, kedy sa jeho zdravotný stav ustálil a bolo možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia poškodeného, pričom posudok je len podkladom pre záver o vytrpenej bolesti a sťaženi spoločenského uplatnenia (4Cdo/152/2010).

2.2. Odvolací súd ďalej konštatoval, že začiatok subjektívnej premlčacej doby u práva na náhradu škody na zdraví sa viaže, na okamih kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda (13.12.2016 - ukončenie liečenia žalobcu) a kto za ňu zodpovedá (preštudovanie vyšetrovacieho spisu žalobcom 13.8.2018), pričom do dňa podania žaloby (9.10.2020) uplynula dvojročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu škody na zdraví vyplývajúca z § 106 Občianskeho zákonníka.

2.3. Odvolací súd za neopodstatnenú argumentáciu žalobcu ďalej považoval to, že žalovaný nevzniesol námietku premlčania hneď pri prvom procesnom úkone ako aj to, že námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi. Námietka premlčania pritom predstavuje jeden z prostriedkov procesnej obrany žalovaného a k jej vzneseniu došlo pred tým, ako bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 30.3.2021, na ktorom pojednávaní došlo k vyhláseniu dokazovania za skončené. Vo vzťahu k rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi poukázal na ustálenú prax najvyššieho súdu, v zmysle ktorej, dôvodné vznesenie námietky premlčania nemožno považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi (1Cdo/1448/2004, 3Cdo/41/2012).

2.4. V odôvodnení odvolací súd poukázal aj na závery rozhodnutia ÚS SR z 21. mája 2019, sp. zn. I. ÚS 193/2019 a zároveň zdôraznil, že ÚS SR sa vôbec nezaoberal otázkou premlčania uplatneného nároku, nakoľko v čase jeho rozhodovania námietka premlčania zo strany žalovaného ani vznesená nebola. Uplynutím premlčacej doby právo na náhradu škody nezaniká, uplatnenie námietky premlčania iba

znamená to, že súd nemôže premlčané právo priznať.

2.5. Odvolací súd sa rovnako nestotožnil ani s konštatovaním žalobcu o uznaní jeho práva na náhradu škody zo strany žalovaného v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný takýto prejav v priebehu trestného konania neučinil, nebolo to ani objektívne možné, nakoľko ako konštatoval aj ÚS SR vo svojom rozhodnutí, žalobca nárok na náhradu škody vôbec nevyčísľil.

2.6. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 389 ods.1 písm. b/ a c/ v spojení s § 257 Civilného sporového poriadku tak, že zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ Civilného sporového poriadku.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namieta žalobca v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa podľa neho nedostatočne vysporiadal s okamihom začatia a skončenia plynutia premlčacej doby. Žalobca má za to, že napadnutý rozsudok je nepresvedčivý s ohľadom na absenciu čo i len jedného odkazu na konštantnú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v skutkovo obdobných prípadoch obzvlášť vo vzťahu k plynutiu premlčacej doby. Za nesprávny procesný postup považuje i to, že odvolací súd žiadnym spôsobom nereagoval na odvolaciu námietku, že vznesenie námietky premlčania žalovaným je v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca má za to, že ak sa žalovaný (obvinený) v rámci trestného konania zaviazal nahradiť škodu, ktorú trestným činom spôsobil, potom tu je zřejmý rozpor s dobrými mravmi, ak neskôr v konaní o náhradu škody žalovaný svoj záväzok už nepovažuje za záväzok a chce sa vyhnúť plneniu práve vznesením námietky premlčania.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku žalobca videl pri riešení otázky „začiatku plynutia premlčacej doby“, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej rozhodnutím R 38/1975. Podľa žalobcu bez lekárskeho posudku (ktorým je vykonané bodové ohodnotenie zranení) nie je možné nadobudnúť vedomosť o rozsahu majetkovej ujmy určitého druhu, ktorý možno natoľko objektívne vyčísliť v peniazoch, aby poškodený mohol uplatniť svoj nárok na súde. Lekársky posudok bol vyhotovený dňa 9.9.2020 znalcom MUDr. J. Chudovom, pričom žalobca zdôraznil, že do tohto dňa neexistoval žiaden lekársky posudok a to i pre potreby trestného konania, ktorý by obsahoval bodové ohodnotenie zranení. Odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe tým, že vo svojom rozhodnutí nesprávne právne posúdil začiatok plynutia premlčacej doby. Ak by odvolací súd vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe musel by dospieť k záveru, že premlčacia doba začala plynúť až momentom vyhotovenia lekárskeho posudku dňa 9.9.2020. Žalobca zároveň poukázal na ústavnoprávny rozmer danej problematiky, nakoľko predmetným nárokom na náhradu škody sa zaoberal aj ÚS SR v rozhodnutí sp. zn. I ÚS 193/2019, v ktorom ustálil, že po právoplatnosti rozsudku v trestnom konaní má možnosť uplatniť si svoje nároky v civilnom konaní. Na základe uvedeného má za to, že ÚS SR počítal uplatnenie nároku v civilnom konaní od právoplatnosti rozsudku v trestnom konaní (12.11.2018), teda ÚS SR sa zaoberal aj otázkou premlčania uplatneného nároku. Žalobca ďalej uviedol, že znalecký posudok č. XXX/XX a jeho doplnok č. XXXD/XX vypracovaný MUDr. H. v trestnom konaní neobsahoval určenie bodového hodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, pretože takáto otázka nebola znalcovi v uznesení o pribratí znalca ani položená, v dôsledku čoho bolo žalobcovi ako poškodenému v trestnom konaní absolútne znemožnené domáhať sa nároku na náhradu škody.

3.3. Žalobca použil i dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v rámci ktorého koncipoval nasledujúcu právnu otázku „Či je daný rozpor s dobrými mravmi, ak sa žalovaný ako obvinený pred súdom v rámci trestného konania zaviazal nahradiť škodu, ktorú trestným činom spôsobil, ak tento žalovaný neskôr v konaní o náhrade škody pred civilným súdom už svoj záväzok nahradiť škodu, ktorú trestným činom spôsobil, neuznáva alebo nepovažuje za záväzok a chce sa vyhnúť plneniu tým, že vznesie námietku premlčania?“. Žalobca bol názoru, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď námietku premlčania zo strany žalovaného posúdil ako námietku, ktorá nie je v rozpore s dobrými mravmi.

3.4. Žalobca navrhol dovolaciemu súdu zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na nové konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol, alebo aby ho ako nedôvodné zamietol, a aby mu priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok, ďalej „CSP“) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je prípustné a dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné je, avšak nie je dôvodné.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

10. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princíпов. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa stranám znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. Najvyšší súd v súvislosti s námietkou nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku si je vedomý, že podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018 a pod.).

15. V posudzovanom prípade ale obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsahuje primerané vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, pričom treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutí nižších súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Za neodôvodnené či nepresvedčivé nemožno bez ďalšieho považovať ani jeho právne východiska spočívajúce v zistenom skutkovom stave, v rozdielnom stanovení okamihu začatia a skončenia plynutia premlčacej doby pri posudzovaní žalovaným vznesenej námietky premlčania, či v ďalších konkrétnych okolnostiach ako napr. v posúdení absencie rozpornosti uplatnenej námietky premlčania s dobrými mravmi (bod 22 až 40 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia) a to i s odkazom na prilihavú konštantnú judikatúru danej problematiky, reprezentovanú odvolacím súdom konkretizovanými rozhodnutiami najvyššieho súdu, pri dôslednom zaoberaní sa i rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnosti žalobcu podanej v súvisiacom trestnom konaní.

16. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty žalobcu dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale

len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

17. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06), čo je v podstate prípad dovolateľa, keďže dovolanie žalobcu kopíruje jeho odvolaciu argumentáciu (len s formálnymi úpravami vo vzťahu k uplatneniu dovolacích dôvodov a napádanie rozhodnutia odvolacieho súdu) založenú na namietaní nesprávneho procesného postupu a nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods.1 písm. b/, h/ CSP).

18. Pokiaľ aj z dovolania vyplýva argumentácia dovolateľa týkajúca sa zistenia skutkových okolností prípadu, vyhodnotenia dôkazov a ich (ne)vykonanie. Dovolací súd k tomu uvádza, že konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci nevykazuje vady svojvôle alebo neudržateľnosti skutkových a právnych záverov, resp. že by tieto boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, ktoré dôkazy odvolací súd vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhnutých dôkazov, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP

19. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

21. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

22. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

23. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. Ak teda procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (ktorú otázku a ktorú rozhodovaciu prax mal dovolateľ na mysli); v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky preto nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

24. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobca odôvodnil nesprávnym právnym posúdením danej veci zo strany odvolacieho súdu pri riešení právnej otázky premlčania nároku na náhradu škody na zdraví (bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia), konkrétne okamihu začatia plynutia premlčacej doby. V tomto ohľade žalobca poukázal na bližšie označenú súdnu judikatúru (bod 3.2.).

25. Žalobca odvolaciemu súdu vytýka, že nesprávne vyhovel námietke premlčania nároku uplatneného z dôvodu odškodnenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (zákon č. 437/2004 Z. z.). Z obsahu dovolania vyplýva, že sa usiluje predovšetkým o revíziu záveru o začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty tak, že nadobudnutie vedomosti o utrpenej ujme nemožno spájať s vedomím, že sa ustálil zdravotný stav, ale so získaním znaleckého posudku, ktorým je vykonané bodové ohodnotenie zranení, keďže dovtedy nie je možné nadobudnúť vedomosť o rozsahu majetkovej ujmy určitého druhu, ktorú by bolo možné natoľko objektívne vyčíslieť v peniazoch, aby poškodený mohol uplatniť svoj nárok na súde.

26. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia sa najneskoršie právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

27. Zásadne je potrebné vychádzať z toho, že jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví sú samostatnými nárokmi, u ktorých bežia samostatné premlčacie doby. Počiatok ich behu je stanovený okamžikom, kedy sa poškodený dozvie o škode a zodpovednej osobe. Jedná sa o tzv. subjektívnu premlčaciu dobu, pričom tzv. objektívna premlčacia doba podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa v prípade nároku na náhradu škody na zdraví neuplatňuje. Počiatok subjektívnej premlčacej doby u práva na náhradu škody sa viaže na okamžik, kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda a kto za ňu zodpovedá, a nezávisí teda na tom, či a kedy si poškodený zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy sa vytvorí pre neho priaznivejšia procesná situácia na to, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom konaní preukázať.

28. Odvolací súd správne vychádzal z toho, že v prípade nároku na odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sa žalobca dozvedel o škode v čase, kedy sa mu zdravotný stav ustálil a bolo možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a od momentu, kedy nadobudol vedomosť aj o osobe zodpovednej za vznik škody, začala bežať subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu za bolesť. V tomto zmysle sa poškodený o škode spočívajúcej v bolesti a sťaženi spoločenského uplatnenia dozvie v čase, kedy sa po skončení liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu jeho uplatnenia v živote a v spoločnosti došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii, objektívne vykonať jeho ohodnotenie.

Nie je tak rozhodný okamih reálneho vyhotovenia lekárskeho posudku, ale okamih, kedy je lekársky posudok za účelom zhodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia možné vyhotoviť (t. j. ustálením zdravotného stavu).

29. Rozhodnutie odvolacieho súdu je potom v súlade s citovaným ustanovením § 106 Občianskeho zákonníka, ktorého výklad v rámci jeho aplikácie odvolacím súdom je súladný aj s konštantnou judikatúrou (R 9/1986, MCdo/37/2000, 5Cdo/104/2011, 1Cdo/82/2009, vrátane tej, na ktorú odkazuje odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku - 4Cdo/152/2010, 3Cdo/66/2018). Názor dovolateľa by v podstate umožňoval odkladať začiatok premlčacej doby úplne podľa vôle poškodeného do momentu, keď sa rozhodne nechať si vypracovať znalecký posudok. Tým by bol do značnej miery popretý účel premlčania ako taký, ktorý spočíva predovšetkým v stimulácii subjektov k včasnému vykonávaniu svojich práv, v limitácii doby, po ktorej sú dlžníci vystavení vynucujúcemu zákroku, a v nastolení právnej istoty, ktorou by sa priechilo neúmerne dlhé pretrvávanie práv a povinností, ktorých preukazovanie po uplynutí dlhšej doby je spojené s určitou mierou spornosti.

30. V rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR R 38/1975, na ktoré jediné rozhodnutie sa žalobca pri danom dovolacom dôvode v dovolaní odvoláva, sa najvyšší súd vyjadril, že „Pri úvahe o tom, kedy sa poškodený dozvedel o škode (§ 196 ods. 1 o. z.), treba vychádzať z preukázanej vedomosti poškodeného o vzniknutej škode, nie len z jeho predpokladanej vedomosti o tejto škode. Ak nárok na náhradu škody tvorí nedeliteľný celok, premlčacia doba začína plynúť až vtedy, keď sa poškodený dozvie o celej škode. Za samostatné nároky na náhradu škody je nutné považovať nároky z dvoch i viacerých oddeliteľných škodových udalostí, a to aj keď ide o opakovanie toho istého porušenia právnej povinnosti medzi tými istými subjektmi (napr. dvoma oddeliteľnými neoprávnenými zásahmi škodcu proti majetku toho istého poškodeného). Z hľadiska premlčania nemožno preto považovať nároky náhradu škôd vznikajúcich a narastajúcich pokračujúcim porušovaním tej istej právnej povinnosti za jediný nedeliteľný nárok na náhradu škody, ktorý by vznikol až po skončení porušovaní právnej povinnosti alebo po dovŕšení celkovej škody, ale za samostatné nároky, ku ktorých uplatneniu začína plynúť premlčacia doba, len čo sa poškodený o vzniknutých škodách dozvedel.“; posúdenie prejednávaneho sporu ale so závermi tohto rozhodnutia nijako nekoliduje, keďže sa v ňom neuvádza nič, čo by mohlo podporiť záver pre posunutie začiatku premlčacej lehoty až k dovolateľom označovanému okamihu zhotovenia znaleckého posudku.

31. Možno preto uzavrieť, že žalobcom vymedzená právna otázka bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená a pri riešení tejto otázky sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, naopak je s nimi v súlade. Dovolanie je teda vo vymedzenej časti nedôvodné.

32. Žalovaný v dovolaní vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

33. Relevanciu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (rovnako ako v prípade písmena a/ a c/ rovnakého paragrafu, odseku i zákona) má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípady) - zároveň platí, že ak by naopak bola vyriešená správne, súdy (alebo prinajmenšom ten z nich, ktorý rozhodol v druhej inštancii) by nevyhnutne rozhodli (rozhodol) inak - teda spôsobom pre dovolateľa priaznivejším.

34. V rozsahu dovolateľom nastoleného nesprávneho právneho posúdenia súdmi nižšej inštancie: „či je daný rozpor s dobrými mravmi, ak sa žalovaný ako obvinený pred súdom v rámci trestného konania zaviazal nahradiť škodu, ktorú trestným činom spôsobil, ak tento žalovaný neskôr v konaní o náhrade škody pred civilným súdom už svoj záväzok nahradiť škodu, ktorú trestným činom spôsobil, neuznáva alebo nepovažuje za záväzok a chce sa vyhnúť plneniu tým, že vznesie námietku premlčania?“, sú z

pohľadu dovolateľa formulované skutkové zistenia na základe (predovšetkým) hodnotenia dôkazov. Inak povedané právne významné okolnosti, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP), záviseli od skutkového substrátu, ktorého individuálny obsah limitoval aj záver o tom, či existuje danosť nároku žalobcu voči žalovanému na náhradu škody na zdraví následkom úrazu pri dopravnej nehode. Preto (aj) polemika dovolateľa s posudzovaním ním prezentovaných skutočností z trestného konania vedeného voči žalovanému, v ktorom žalobca vystupoval ako poškodený, ktoré okolnosti mali mať podľa žalobcu vplyv na to, aby súd odmietol námietku premlčania a vyhodnotil ju ako uplatnenie práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka), by bola závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Pri posúdení a hodnotení uvedených východísk (ktorých výpočet nie je taxatívny, pozn.) musia sudy postupovať vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade, a preto nemôžu vychádzať z nejakého univerzálneho zovšeobecnenia, či v určitých striktných hraniciach. Je zrejmé, že žalovaný v danom prípade podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by prvoinštančný a odvolací súd vyšli zo správne zisteného skutkového stavu, teda ak by cez žalobcom opísaný postoj žalovaného v trestnom konaní, ktorého opis žalobca vkladá aj do právnej otázky, správne vyhodnotili charakter žalovaným vznesenej námietky premlčania, t. j. cez jej súladnosť so všeobecnými morálnymi zásadami spoločnosti, nedošlo by k akceptácii tohto uplatneného práva žalovaným, nevyhnutne by museli dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že žalobcov nárok na náhradu škody je daný.

35. Vzhľadom na to, že dovolateľom boli namietnuté skutkové (nie právne) okolnosti (navyše žalovaným popierané), ktoré sudy podľa žalobcu nesprávne právne posúdili, navyše i pokiaľ otázka premlčania a dobrých mravov dovolacím, či ústavným súdom bola riešená a to vo viacerých prípadoch, čím by v danom prípade prichádzal do úvahy jedine dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, pri ktorom má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“, ktorú ale žalobca v danej časti dovolania nekonkretizuje, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu vo vymedzenej časti nie je prípustné.

36. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol v súlade s ustanovením § 448 CSP.

37. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.